

3 daagse

vakantie

Friesland

12 t/m 14

augustus

2022

Friesland.

Friesland officieel, Fries: Fryslân is een provincie in het noorden van Nederland.

Friesland telde in 2020 649.957 inwoners. De hoofdstad is Leeuwarden.

Friesland heeft een lange kustlijn, die zich uitstrekt langs het IJsselmeer en de Waddenzee. Het ligt voornamelijk op het vasteland, maar omvat ook een aantal Waddeneilanden. Omwille van zijn historische ligging – het gedeelte van Groter-Friesland ten westen van de Lauwers – spreekt men ook van Westerlauwers Friesland.

Qua totale oppervlakte (inclusief water) is Friesland de grootste provincie van Nederland. Qua landoppervlak staat het op de derde plaats. De provincie ligt erg laag. Het hoogste punt op vasteland is de Bosberg bij Appelscha (26,6 meter). Met de Waddeneilanden meegerekend, ligt het hoogste punt op de Vuurboetsduin (45 m).

Het gedeelte op het vasteland grenst aan de provincies Flevoland, Overijssel, Drenthe en Groningen.

Friesland is ook bekend van de Elfstedentocht. De Elfstedentocht is een bijna 200 kilometer lange schaatstocht over natuurijds langs elf steden in Friesland. Deze schaatstocht wordt georganiseerd door de Koninklijke Vereniging De Friesche Elf Steden. Leeuwarden, de hoofdstad van Friesland, is vanouds de start- en aankomstplaats. De Elfstedentocht werd voor het eerst in 1909 gereden en wordt maximaal eenmaal per winter gehouden. De tocht kan alleen georganiseerd worden als de toestand van het ijs het toelaat. In totaal werd de tocht vijftien maal verreden. Voor de laatste keer was dat in 1997.

De Elfstedentocht wordt ook wel "De Tocht der Tochten" genoemd en wordt gereden als wedstrijd en als toertocht.

De tocht brengt de deelnemers langs de elf plaatsen in Friesland die ooit stadsrechten hebben verkregen. Dat zijn Leeuwarden, Sneek, IJlst, Sloten, Stavoren, Hindeloopen, Workum, Bolsward, Harlingen, Franeker en Dokkum. De tocht wordt meestal met de wijzers van de klok mee geschaatst.

Over de diverse Elfstedentochten en in het bijzonder de deelnemers zijn veel indrukwekkende verhalen geschreven. Op [Schaatshistorie.nl](https://schaatshistorie.nl) zijn een aantal daarvan opgenomen. Lees vooral [de enquêteformulieren van de Elfstedentocht 1963](#) die werden ingevuld door 67 van de slechts 69 toerrijders die deze heroïeke toertocht uitreden. Zij geven een heel goed beeld van hoe zwaar een Elfstedentocht kan zijn.

Lees meer over de Elfstedentocht op deze link <https://www.schaatshistorie.nl/elfstedentocht/1963-enquetes/>

De Elfstedentocht, Douwe Egberts en de Doutzen Kroes. Dat zijn voor veel Nederlanders bekende elementen uit de Nederlandse provincie Friesland. Ook het feit dat de Friezen hun eigen taal hebben die als officiële bestuurstaal geldt binnen de provincie, is bij velen bekend. Dat Friesland enorm veel prachtige dorpen telt weet echter niet iedereen. Als je voor de site mooistedorpjes.nl naar Friesland reist om een selectie te maken van de mooiste dorpen van deze noordelijke provincie dan heb je het zwaar. Niet omdat het lastig is om prachtige pareltjes te vinden, maar juist omdat je een aantal dorpen af moet laten vallen die waarschijnlijk wel een plekje op de site verdiend hadden als ze in een andere provincie gelegen zouden hebben.

De rondrit die wij in Friesland gaan rijden, is niet exact de Elfstedentocht, maar we doen er wel enkele steden van aan.

Ons hotel: **Hotel Centraal Harlingen.**

Kosten voor een éénpersoonskamer halfpension, inclusief toeristenbelasting **€180,00**

Kosten voor een tweepersoonskamer halfpension, inclusief toeristenbelasting **€290,00**

Opgeven kan tot eind februari 2022.

Zodra uw betaling op het bankrekeningnummer van MTCO staat, is uw reservering voor deze 3-daagse definitief.

We raden u aan om een reisverzekering af te sluiten.

Onderstaand enkele bekende en minder bekende stadjes uit Friesland

Balk

Het Friese dorp Balk behoort sinds 2014 tot de gemeente 'De Friese Meren'. Balk ligt in het zuidoosten van de Provincie Friesland, niet ver van het IJsselmeer. De gemeente De Friese Meren, is wat oppervlakte betreft een van de grootste van Friesland.

Balk zelf heeft nog geen vierduizend inwoners en een rijke geschiedenis, vooral door de boterhandel, waardoor het dorp in de loop der eeuwen veel monumentale gebouwen heeft gekregen op haar grondgebied. Het plaatsje dat het predicaat 'beschermde dorpsgezicht' draagt mag dan ook

zeker niet ontbreken op onze website van mooiste dorpjes.

Naast de prachtige oude dorpskern is ook de omgeving van Balk geliefd. De ligging tussen de verschillende Friese meren maken van Balk een uitstekend uitvalsbasis voor bijvoorbeeld watersporters en mensen die er graag te voet of op de fiets op uittrekken om te genieten van het unieke Friese landschap.

Ballum

Ballum is een klein dorp in het westelijke deel van het Waddeneiland Ameland, niet ver van het dorpje Hollum. Ooit was Ballum de plaats waar de vrijheren van Ameland woonden en nog steeds is Ballum het bestuurlijke centrum van Ameland.

Ballum is het kleinste dorp op Ameland, in totaal wonen er iets meer dan vierhonderd mensen. Ondanks zijn geringe grootte is het gemeentehuis van Ameland in Ballum te vinden. Het waren de vrijheren van de familie

Cammingha die zich als eerste bestuurders in het dorp vestigden. Hiervoor lieten ze aan het begin van de vijftiende eeuw het Camminghaslot bouwen. In het begin van de zeventiende eeuw werd het nog grondig gerenoveerd, maar nadat het in bezit van andere families kwam, verruïneerde het slot en werd het in de negentiende eeuw afgebroken. Op de plaats van het voormalige slot was tot de jaren zeventig het gemeentehuis van Ballum te vinden. Nu zijn er vergevorderde plannen om het kasteel te herbouwen.

Bolsward

In het westen van de provincie Friesland ligt het plaatsje Bolsward. Het stadje maakt sinds 2011 deel uit van de gemeente Súdwest-Fryslân. Deze gemeente is wat oppervlakte de grootste van Friesland en Nederland, maar telt nog geen 90.000 inwoners.

Hoewel Bolsward volgens de letteren der wet een stad is, vinden wij toch dat het stadje een dorpse uitstraling heeft en met net 10.000 inwoners en vanwege het prachtige aanzicht niet mag ontbreken op deze website. De oudste gebouwen in Bolsward dateren dan ook uit

de dertiende eeuw en door al de jaren heen heeft het stadje een boeiende geschiedenis gehad. Dit alles heeft geresulteerd in een prachtige oude kern met al even mooie gebouwen die je een verhaal vertellen over enkele eeuwen uit de geschiedenis van Bolsward. Ook de contreien van het plaatsje, zoals de Friese meren en het IJsselmeer maken niet alleen Bolsward zelf, maar ook de directe omgeving zeer leuk om te bezoeken.

Buren

Buren is een van de vier dorpen op Ameland. Van deze dorpen is Buren het meest oostelijk gelegen dorp. Het is van oorsprong een lintdorp, maar heeft de afgelopen jaren een redelijk groei gekend waardoor het dorp nu uit meerdere straten bestaat.

Buren is niet alleen het meest oostelijk gelegen dorp op Ameland het is ook het jongste dorp van het eiland. Pas sinds de eerste helft van de achttiende eeuw is er sprake van permanente bewoning op dit deel van het eiland. Halverwege de negentiende eeuw woonden

er slechts honderdvijftig mensen in het dorp en in iets meer dan honderd jaar werd dit aantal verdubbeld. Tegenwoordig is het met meer dan zevenhonderd inwoners, na Ballum het kleinste dorp van het eiland. Vroeger waren de landbouw, de visserij en het jutten, de belangrijkste bronnen van inkomsten voor de dorpelingen. Tegenwoordig is dat het toerisme.

Burgwerd

Burgwerd maakt deel uit van Nederlands grootste gemeente, Súdwest-Fryslân. De oppervlakte van deze gemeente is ruim 380 vierkante kilometer, maar telt nog geen 90.000 inwoners. Het dorpje ligt net iets boven Bolsward.

Het dorpje ligt aan de Bolswardertrekvaart en is ontstaan op een terp. Burgwerd voldoet met zekerheid aan het beeld dat wij hebben bij een dorpje. Zo telt het dorp slechts 350 inwoners en bovendien doet de oude kern authentiek aan geeft je het gevoel in een Fries dorpje te zijn.

Genoeg redenen om Burgwerd hier op deze website te vermelden. Het dorpje heeft een prachtige landelijke ligging en wordt gescheiden door de Bolswardertrekvaart. Deze waterweg zorgt ervoor dat Burgwerd een mooi dorpsaanzicht heeft met een aantal historische en monumentale gebouwen. Ook de landelijke Friese omgeving is zeker niet los te koppelen van de uitstraling van het dorp.

Dokkum

Door Dokkum op mooistedorpjes.nl te plaatsen schoppen we mogelijk wat mensen tegen de schenen die menen dat dit ongeveer dertien duizend inwoners tellende plaatsje een stad in plaats van een dorp is.

Dokkum behoort tot de meest noordelijke plaatsen van de provincie Friesland. Het plaatsje vierde in 2004 haar 1250-jarige bestaan. Het was toen ook 1250 jaar geleden dat Angelsaksische missionaris Bonifatius hier door middel van stokslagen is gedood. Dat was tijdens

zijn laatste missie naar Friesland, toen nog een keer een bijna kansloze poging deed om de Friezen tot het Christendom te bekeren. Bonifatius werd hier in het jaar 754 samen met zijn 52 metgezellen gedood door een groep gewapende Friezen. Bonifatius is een bekend figuur binnen de Nederlandse geschiedenis. Vrijwel iedereen die in Nederland naar school is geweest zal bij de naam Bonifatius zich herinneren dat ze ooit iets over hem geleerd hebben. De details zijn vaak wel vergeten.

Franeker

We horen de Franekers al vloeken op het moment dat we hun 'stad' op een website over mooie dorpjes plaatsen. Toch hoort een klein stadje als Franeker absoluut thuis tussen de mooiste dorpen van Friesland.

Op basis van ouderwetse criteria zoals stadsrechten is Franeker inderdaad een stad. Ook als je naar het contrast kijkt met kleinere dorpen en buurtschappen in de directe omgeving dan is het te begrijpen dat men Franeker volhardend een stad blijft noemen. Wie

mijn verhaal '[Stad of een dorp?](#)' leest, die zal snappen dat Franeker een plekje gekregen heeft tussen de mooiste dorpen van Friesland. Of laten we zeggen: de mooiste dorpjes en kleine stadjes van Friesland. Want dat is eigenlijk wat we op de site mooistedorpjes.nl tegenwoordig meepakken.

Harlingen

Friezen vinden Harlingen een stad, maar wij vinden het vanwege de grootte een dorp en zonder enige vorm van twijfel een mooi, authentiek en gezellig dorp dat het bezoeken waard is.

Op het moment dat wij Harlingen bezoeken telt het Friese plaatsje om en nabij de vijftien duizend inwoners. Als je kijkt naar inwoneraantal, grootte van de plaats en voorzieningen dan is dit zo'n typisch geval van 'te groot voor servet en te klein voor tafellaken'. Hoewel zowel wikipedia als de VVV van Harlingen het hebben over een stad, acht ik

Harlingen net klein genoeg om deze prachtige havenplaats op www.mooistedorpjes.nl te mogen plaatsen. De aan de Waddenzee gelegen havens van Harlingen vormen de belangrijkste reden om Harlingen te bezoeken. Van hieraf kun je de veerboot nemen naar Terschelling en Vlieland. Deze Waddeneilanden bereik je met de normale veerdienst in ongeveer anderhalf tot twee uur. Met de sneldienst kun je de oversteek in ongeveer drie kwartier afleggen. De havens van Harlingen zijn ook populair voor de pleziervaart. Menig bezitter van een jacht of andere plezierboot doet Harlingen aan als de Friese kust bezocht wordt.

Hindeloopen

Het plaatsje Hindeloopen maakt deel uit van de Friese gemeente Súdwest-Fryslân. Hindeloopen grenst direct aan het IJsselmeer. Het is één van de kleinste stadjes van Nederland, maar maakt deel uit van de grootste gemeente van het land.

Hoewel Hindeloopen volgens de vroegere letteren van de wet geen dorp is, aangezien het stadsrechten heeft verkregen, zijn wij van mening dat het plaatsje zeker niet mag missen op onze website van mooiste dorpjes. Zo telt het stadje nog geen duizend inwoners en

bovendien heeft het door haar ligging aan de Zuiderzee een belangrijke positie ingenomen in de loop van de geschiedenis. Dit resulteert in tal van bezienswaardigheden en een authentieke stadskern. Vanaf 1650 kende het stadje bijna 150 jaar lang een grote periode van bloei, iets wat terugziet in Hindeloopen. Naast de vele mooie bebouwingen die je veel vertellen over de rijke geschiedenis heeft is het stadje ook een thuis voor immaterieel erfgoed.

Hollum

Hollum is één van de vier dorpen die gelegen is op het Friese Waddeneiland Ameland. Dit meest westelijk op Ameland gelegen dorp is een goed voorbeeld van hoe het leven op dit Waddeneiland is.

Om in Hollum te komen moet je met de veerboot de oversteek door de Waddenzee maken. Deze veerboot vertrekt meerdere dagen in de week vanaf de pier ter hoogte van het Friese dorp Holwerd richting de Amelandse pier die net ten zuiden van het dorp Nes

gelegen is. De vier dorpen op Ameland liggen op één lijn. Hollum is daarvan de meest westelijke. Dan volgen Ballum, Nes en Buren. Voor onze website bezochten we alle dorpen en kozen Hollum als mooiste. Het verschil met Ballum is dat het wat groter en gevarieerder is. Nes is naar onze mening even mooi, maar zeker in de zomermaanden ook aanzienlijk drukker met toeristen waardoor het oorspronkelijke karakter soms wat bedolven raakt onder het toerisme. Dat komt vooral omdat Nes op loopafstand van de plek ligt waar de veerboot aanmeert.

Joure

Joure is een oud dorpje in het zuidelijke deel van de provincie Friesland. Joure is de hoofdplaats van de gemeente De Fryske Marren waar ook dorpen als Bakhuizen, Sloten, Lemmer en Rottum deel van uitmaken

Joure is ontstaan bovenop een zandrug naast het naast het dorp Westermeer. In de vorige eeuw werd Westermeer onderdeel van het dorp Joure. De middeleeuwse kerktoren van Westermeer is nog steeds goed zichtbaar in het straatbeeld van Joure. Joure niet lang na het

ontstaan uit tot een groot dorp dat al in 1466 het recht op een weekmarkt kreeg. Later verwierf het ook het recht op het hebben van een jaarmarkt. Deze markt wordt al sinds 1482 jaarlijks in het dorp gehouden op de vierde donderdag van september.

Lemmer

Lemmer is een prachtig dorp in het zuidwestelijke deel van Friesland het dorp ligt in de gemeente Fryske Marren. Lemmer is één van de populairste watersportplaatsen in Friesland dit door zijn ligging aan de Friese meren en aan het IJsselmeer. Lemmer is een oud dorp dat al in de dertiende eeuw wordt genoemd in de geschiedenisboekjes. Indertijd had men het nog over Lenna. Door de ligging van Lemmer aan de voormalige Zuiderzee groeide het dorp als snel uit tot een belangrijke handelspost maar was ook kwetsbaar. Het dorp is in de loop der eeuwen meerdere malen in Hollandse handen geweest. Het dorp is tevens in handen geweest van de Bourgondiers, de Spanjaarden en de Engelsen. Later werd Lemmer één van de belangrijkste vissersdorpen van Nederland. Het dorp had een vloot van bijna 150 vissersboten. Met de komst van de afsluitdijk kwam hier een einde aan.

Makkum

Makkum ligt in de provincie Friesland, behoort tot de gemeente Súdwest- Fryslân en heeft 3625 inwoners. De dorpskern ligt aan het IJsselmeer, de melkvaart en de Grootte Zijlroede. Makkum komt omstreeks het jaar 1000 voor, het heet dan Maggenheim Makkum ontstaat als boerendorp op een terp, deze terp vinden we nu ten noorden van Makkum bij het huidige Tsjerkebuorren. De handelsnederzetting ontstond zuidelijker waar de Grote Zijlroede uitmondde in de Zuiderzee. Statum en het terpdorp Makkum voegden samen, twee vaarwegen zijn beslissend geweest voor de groei van de kustplaats. De grote Zijlroede splitste nabij de kust in twee armen waardoor veel kaderuimte ontstond. De Grote Zijlroede verbond Makkum met het achterland van Friesland, met name Bolsward. In de zuidelijke monding werd een sluis (Zijl) gebouwd, de sluis was als schutsluis belangrijk voor het verkeer en als spuisluis om het overtollige water uit het achterland te spuien.

Moddergat

Moddergat is om verschillende redenen de moeite van het bezoeken waard: de schoonheid van het dorp in het algemeen, het uitzicht op de Waddenzee en het bijzondere verhaal dat het voormalige vissersdorp te vertellen heeft. Eigenlijk bezochten we Moddergat bij toeval. Toen we op weg waren vanuit het noorden van Groningen naar de Friese hoofdstad Leeuwarden, hebben we willekeurig nog wat dorpen bezocht om te kijken of er nog plaatsjes waren die de moeite waard zijn om aan de al vrij grote lijst van mooiste dorpen in Friesland toe te voegen. In eerste instantie kwamen we terecht in Paesens en waren voornemens omdat dorp op moistedorpen.nl te plaatsen.

Nes

Nes is een van de grotere dorpen op het eiland Ameland, dat onderdeel uitmaakt van de provincie Friesland. Ooit was Nes de hoofdplaats van de gemeente Ameland, maar het stadhuis is nu in Ballum te vinden.

Anders dan veel andere dorpen op de Waddeneilanden heeft Nes, een relatief modern winkel- en uitgaanscentrum. De oude commandeurswoningen, zijn nog wel een hint naar het verleden van het dorp. Nes het dorp waar het merendeel van de toeristen die op vakantie gaan naar Ameland aankomen. De verbinding met

Holwerd, een klein dorp iets ten noordwesten van Dokkum is de populairste verbinding met het Friese vasteland. Oorspronkelijk was er ook een verbinding met het buurtschap Zwarte Haan, maar deze is enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog opgeheven.

Sloten

Sloten is van oorsprong een middeleeuwse vestingstad in Friesland. Door de grootte en het inwonersaantal van nog geen duizend zielen is het volgens hedendaagse begrippen een dorp, maar dan wel meteen één van de mooiste dorpen van Friesland. De geschiedenis van Sloten voert terug naar de dertiende eeuw, toen de familie Van Harinxma thoe Sloten hier een stenen nederzetting wegzette. De reden was dat deze plek strategisch goed gelegen was op de handelsroute van Bentheim naar Stavoren. Van de oorspronkelijke nederzetting, de stins, kun je

tegenwoordig niets meer zien in Sloten. Wel zie je de duidelijke contouren en veel panden terug die in de eeuwen daarna gebouwd zijn rondom de waterweg "it djip". Langs deze waterweg kun je genieten van een groot aantal grachtenpanden. Deze zijn tegenwoordig onderdeel van de Beschermdde stads- en dorpsgezichten in Friesland.

Stavoren

In de Friese gemeente Súdwest-Fryslân, de wat oppervlak betreft grootste gemeente van Nederland, ligt Stavoren. Deze voormalige Hanzestad was een belangrijke haven aan de Zuiderzee en behoort tot de Friese elf steden waar de tocht der tochten doorkomt.

Voor Stavoren geldt dat het stadsrechten bezat. Toch heeft het plaatsje met amper drieduizend inwoners en een authentieke kleine stadskern veel elementen die het rechtvaardigen om Stavoren op te nemen in onze lijst van mooiste dorpjes. De

lange geschiedenis en de ligging aan de oude Zuiderzee hebben ervoor gezorgd dat er tegenwoordig veel monumentale panden in Stavoren te vinden zijn. Er zijn nog tal van sporen terug te vinden van de rijkdom en de importantie die het stadje ooit had. Daarnaast is ook de directe omgeving van fiets- en wandelpaden en natuurlijk de ligging aan het IJsselmeer een reden om Stavoren te bezoeken.

West-Terschelling

Als we vanaf het Wad Terschelling in zicht krijgen, domineert De Brandaris het uitzicht. De Brandaris is de meest bekende vuurtoren van Nederland en staat midden in het centrum van West-Terschelling. West-Terschelling ligt op het eiland Terschelling, behoort tot de gemeente Terschelling en de provincie Friesland. West-Terschelling is de hoofdplaats van het eiland en ligt direct aan de Waddenzee bij de veerhaven. De bewoners van het dorp noemen het dorp West. De haven van West ligt in een natuurlijk baai, er is een kleine vissersvloot die voornamelijk op garnalen vist. Toerisme is nu de belangrijkste bron van inkomsten. In de 12^e eeuw is het dorp ontstaan op een zandplaat, de naam van het eiland is afgeleid van de naam van de zandplaat, De Schelling. In de loop van de eeuwen is de naam meerdere malen veranderd tot uiteindelijk Terschelling. Tijdens de tweede Engelse oorlog in 1666 is West-Terschelling, door een inval van de Engelse vloot, bijna volledig platgebrand. De Brandaris en de Sint-Janskerk bleven met enkele woningen gespaard. Jarenlang heeft West-Terschelling last gehad van ernstige kusterosie, tussen 1600 en 1800 verdween een aanzienlijk deel van het duingebied ten oosten van het dorp en bijna de helft van het dorp. Na aanleg van een dammenstelsel in 1780 tot 1840 is aan de erosie een einde gekomen.

Workum

Workum ligt in de gemeente Súdwest-Fryslân in de provincie Friesland. Het heeft de geschiedenis van een stad maar de vriendelijke uitstraling van een dorp. In 2020 heeft het stadje 4440 inwoners. Het langgerekte Zuiderzeestadje kwam in de 13^e eeuw tot bloei en staat bekend om zijn prachtige gevels en onvoltooide Grote- of Gertrudiskerk. Workum stond vroeger in open verbinding via It Soal met de Zuiderzee waardoor levendige handel mogelijk was. Nog steeds verbindt deze 2 km lange zeearm Workum met het IJsselmeer. Veel koopmanswoningen liggen aan de Wymerts, een voormalig binnenwater, wat de lintbouw verklaart. Het binnenwater werd onbevaarbaar, de Diepe Dolte werd gegraven en de Wymerts in 1875 gedempt. De oude waterloop is tegenwoordig de hoofdstraat Súd en Noard. In de 17^e eeuw werden schelpen verwerkt waardoor de kalkindustrie, pottenbakkerij en zouthandel tot bloei kwamen. Workemer potten zijn bekend om de bruine kleur met gele decoraties.

Woudsend

Woudsend is een klein dorpje in het zuidelijke deel van Friesland in de gemeente Súdwest-Fryslân. Woudsend staat bekend als een watersportdorp. Woudsend ligt aan de route van de Elfstedentocht maar behoort niet tot de elf steden. Woudsend heeft net als veel andere historische dorpen in Friesland een beschermd dorpsgezicht. Het dorp kenmerkt zich door de twee molens en de rivier de Ee die dwars door het dorp stroomt. Deze rivier heeft jarenlang in Woudsend voor een verkeerschaos gezorgd maar sinds de aanleg van een nieuwe rondweg is het stilstaande verkeer zo goed als verdwenen uit het dorps hart. Er zijn in het kleine dorp drie kerken te vinden; de Sint-Michaëlkerk, de Kamel en de Gereformeerde kerk. Deze laatste heeft zijn oorspronkelijke doel verloren en doet tegenwoordig dienst als woonhuis.